Lietas Nr. C27180211
Lietas arhīva Nr. CA-1005-13/9

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2013.gada 30.septembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija

šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis U.Danga,

tiesneši Ž.Žimante un M.Bebriša,

ar tiesas sēdes sekretāri N.Pustovalovu,

izskatot atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. B/ prasībā pret SIA „Latvijas/pers. C/" par uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, darba tiesisko attiecību konstatēšanu, neizmaksātās darba algas un atvaļinājuma pabalsta piedziņu un darba nespējas lapas apmaksu sakarā ar /pers. B/ iesniegto apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 19.jūlija spriedumu, Civillietu tiesu kolēģija

konstatēja:

Aprakstošā daļa

Prasītājs/pers. D/ 2011.gada 26.maijā (ar 2011.gada 12.decembra prasības pieteikuma papildinājumiem) cēlis Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā prasību pret SIA „Latvijas/pers. C/" par uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, darba tiesisko attiecību konstatēšanu, neizmaksātās darba algas un atvaļinājuma pabalsta piedziņu un darba nespējas lapas apmaksu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2008.gada 27.novembrī starp prasītāju un atbildētāju, pamatojoties uz 2008.gada 27.oktobra Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālas filiāles un SIA ,,Latvijas/pers. C/" Līgumu par aktīvās nodarbinātības pasākuma ,,Pasākums noteiktām personu grupām" īstenošanu Nr.34/08, noslēgts Darba līgums Nr.22 uz noteiktu laiku – 24 mēnešiem ar beigu termiņu 2010.gada 26.novembri, saskaņā ar kuru prasītājs pieņemts darbā par ģeodēzijas inženieri.

Prasītājs norāda, ka no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2010.gada 28.jūlija izziņas Nr.0/1733313 redzams, ka darba devējs ir izbeidzis darba tiesiskās attiecības ar prasītāju ar 2009.gada 1.septembri, tomēr, lai gan atbildētājs Valsts ieņēmumu dienestam sniedzis ziņas par to, ka darba tiesiskās attiecības ir izbeigtas ar 2009.gada 1.septembri, prasītājs rīkojumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu nav saņēmis, kā arī pats nekad nav uzteicis darba tiesiskās attiecības. Ņemot vērā minēto, prasītājs uzskata, ka darba tiesiskās attiecības netika izbeigtas ar 2009.gada 1.septembri, apzināti nepatiesā informācija ir atsaucama, kā arī uzskatāms, ka darba tiesiskās attiecības starp pusēm turpinās līdz 2010.gada 26.novembrim.

Norādīts, ka prasītājs līdz pat 2009.gada 21.oktobrim veicis darba pienākumus atbilstoši darba līgumam, lai gan no atbildētāja puses vairāk kārt tika pieļauti darba tiesisko attiecību pārkāpumi, tajā skaitā, darba algas izmaksas kavējumi par laika periodu no 2008.gada novembra līdz 2010.gada novembrim kopā Ls 2525,43 apmērā, kā arī atbildētājs prasītājam nav izmaksājis atvaļinājuma pabalstu par laika periodu no 2008.gada novembra līdz 2010.gada novembrim Ls 684,00 apmērā. Norāda, ka no 2009.gada 22.oktobra prasītājam tika izsniegta darba nespējas lapa A, par kuru darba devējs tika informēts, tomēr līdz pat prasības celšanas brīdim tā nav tikusi apmaksāta. Norāda arī, ka no 2010.gada 3.marta Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņas redzams, ka prasītājam bijuši ienākumi par 2009.gada oktobri, novembri un decembri, tomēr prasītājs no atbildētāja nekādus maksājumus nav saņēmis.

Prasītājs norāda, ka prasītājam nav izdevies atrisināt strīdu ar atbildētāju, tā kā atbildētājs faktiski neatrodas savā juridiskajā adresē un neviens no pārstāvjiem nav sastopams.

Pamatojoties uz Civillikuma 1587., Darba likuma 44.,69., 73., 113., 122., 123., 124.pantu, likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 13.pantu, prasītājs lūdz atzīt, ka darba tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju turpinās no 2009.gada 1.septembra līdz 2010.gada 26.novembrim; atzīt, ka laikā no 2009.gada 22.oktobra līdz 2010.gada 20.oktobrim prasītājs nepildīja darba pienākumus

sakarā ar darba nespēju; atzīt par attaisnojošu iemeslu (prasītāja ilgstoša slimība) un atjaunot termiņu prasījumam par uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, un atbildētāja uzteikumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu atzīt par spēka neesošu no tā pieņemšanas brīža; uzlikt par pienākumu atbildētājam atsaukt sniegtās ziņas Valsts ieņēmumu dienestam par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar 2009.gada 1.septembri; uzlikt par pienākumu atbildētājam apmaksāt 2009.gada 22.oktobrī izsniegto darba nespējas lapu A Ls 97,14 apmērā; uzlikt par pienākumu atbildētājam izmaksāt prasītājam pilnībā neizmaksāto darba algu par periodu no 2008.gada novembra līdz 2010.gada novembrim, kas kopā ir Ls 2525,43 apmērā, kā arī uzlikt par pienākumu atbildētājam izmaksāt prasītājam neizmaksāto atvaļinājuma kompensāciju par periodu no 2008.gada novembra līdz 2010.gada novembrim, kas kopā ir Ls 684,00 apmērā.

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 19.jūlija spriedumu /pers. B/ prasība noraidīta.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka lietā nav strīds par to, ka atbildētājs sniedza ziņas Valsts ieņēmumu dienestam par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar 2009.gada 1.septembri, tomēr prasītājs uzskata, ka tam nav nekāda tiesiska pamata, un prasītāja darba tiesiskās attiecības saskaņā ar Darba likumu netika izbeigtas.

Tāpat pirmās instances tiesa konstatējusi, ka prasītāja pārstāve norādījusi, ka par darba tiesisko attiecību izbeigšanu prasītājs uzzinājis 2010.gada aprīlī, tomēr prasība tiesā celta tikai 2011.gada 26.maijā.

Pirmās instances tiesa arī konstatējusi, ka prasītājs norādījis, ka prasība tiesā par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu netika iesniegta tā iemesla dēļ, ka prasītājs ilgstoši slimojis un nav zinājis par šādu darba devēja uzteikumu, tāpēc prasītājs lūdz atjaunot termiņu prasības par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu iesniegšanai.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka minētie argumenti ir pretrunā lietas materiālos esošajiem pierādījumiem, jo prasītājs par to, ka atbrīvots no darba bez darba devēja uzteikuma saskaņā ar atbildētāja sniegto informāciju uzzināja jau 2010.gada aprīlī.

Tāpat pirmās instances tiesa atzinusi, ka arī ilgstoša slimība nevar būt par iemeslu prasības celšanas termiņa atjaunošanai, jo no lietas materiāliem ir redzams, ka prasītājs ir sniedzis iesniegumus attiecībā par darba tiesiskajām attiecībām dažādās iestādēs minētajā laika periodā.

Izvērtējot pieteikumā par termiņa atjaunošanu minētos apstākļus kopsakarā ar lietā piemērojamajām tiesību normām, pirmās instances tiesa atzinusi, ka konkrētajā gadījumā prasības celšanas termiņš nav atjaunojams, jo prasītājs atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmās daļas nosacījumiem nav iesniedzis nekādus pierādījumus attiecībā uz apstākļiem, kas bijuši pamatā termiņa nokavējumam, un tiesai nav pamats atzīt par attaisnojošu prasības pieteikuma iesniegšanai paredzētā prekluzīvā termiņa nokavējumu, jo šī termiņa nokavējumu radījis pats prasītājs ar savu rīcību, kura vērtējama kā viegla neuzmanība jeb tās rūpības un čaklības trūkums, kāda jāievēro krietnam un rūpīgam saimniekam.

Ņemot vērā to, ka prasības celšanas termiņa nokavējuma apstākļus pirmās instances tiesa atzinusi par neattaisnojošiem, pirmās instances tiesa, pamatojoties uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2004.gada 3.novembra spriedumu lietā Nr.SKC – 591, norādījusi, ka prasības termiņa nokavējums atzīstams par absolūtu materiāltiesisku šķērsli attiecīgās prasības apmierināšanai un uzskatāms par patstāvīgu pamatu celtās prasības noraidīšanai, kā arī ņemot vērā, ka darba tiesiskās attiecības izbeigtas saskaņā ar atbildētāja sniegtajām ziņām, tad nav pamata apmierināt arī pārējos prasījumus.

Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu iesniedzis prasītājs, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzībā papildus jau prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem norādīts, ka prasības būtība ir darba tiesisko attiecību konstatēšana un neizmaksātās darba algas, atvaļinājuma pabalsta un darba nespējas lapas apmaksa, tomēr tiesa, noraidot prasību pilnībā, ir balstījusies tikai un vienīgi uz Darba likuma 123.pantu, norādot, ka tiesai nav pamats atjaunot nokavēto termiņu prasības celšanai par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, vērtējot, ka prasības celšanas termiņa nokavējuma pamatā esošie apstākļi ir uzskatāmi par neattaisnojošiem, bet nevērtējot prasības pamatotību daļā par nesaņemto darba algu un atvaļinājuma pabalstu, kā arī neapmaksāto darba nespējas lapu. Attiecībā par termiņa nokavējumu prasības celšanai prasītājs norāda, ka prasītājs nekad nav atzinis, ka bija informēts par viņa atbrīvošanu no darba ar 2010.gada aprīli, kā to tiesa norāda tiesas spriedumā. Prasītājs nav saņēmis darba devēja uzteikumu un nezina atbrīvošanas datumu un pamatojumu, jo saskaņā ar Darba likuma normām darbinieks ir iepriekš jābrīdina par darba tiesisko attiecību izbeigšanu, obligāti rakstveidā paziņojot darbiniekam par tiem apstākļiem, kas ir darba līguma uzteikuma pamatā.

Uz apelācijas instances tiesas sēdi atbildētāja SIA „Latvijas/pers. C/" pārstāvis nav ieradies, par neierašanās iemesliem tiesai nav ziņojis. Par tiesas sēdes laiku un vietu atbildētājam paziņots Civilprocesa likuma 56.panta kārtībā, nosūtot tiesas pavēsti.

Šādos apstākļos Civillietu tiesu kolēģija nekonstatē Civilprocesa likuma 209.pantā minētos apstākļus lietas izskatīšanas atlikšanai un saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu uzskata par iespējamu izskatīt lietu bez atbildētāja pārstāvja klātbūtnes tiesas sēdē.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītāja – apelācijas sūdzība iesniedzēja /pers. B/ pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Daina Sangoviča prasību un apelācijas sūdzību uzturēja uz tajās norādītajiem motīviem un pamatiem. Papildus pārstāve iesniedza precizējumu pie prasības pieteikuma papildinājumiem, kurā precizēts prasītājam neizmaksātās darba algas apmērs par laika posmu no 2008.gada 27.novembra līdz 2010.gada 26.novembrim Ls 1985,27.

Civillietu tiesu kolēģija, uzklausījusi prasītāja pārstāves tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi dokumentālos pierādījumus, atzīst, ka apelācijas sūdzība, kā arī prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Motīvu daļa

Kā redzams no lietas materiāliem, 2008.gada 27.oktobrī starp Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālo filiāli un atbildētāju noslēgts Līgums par aktīvā nodarbinātības pasākuma „Pasākums noteiktām personu grupām" īstenošanu Nr.34/08 (l.l.11-18), saskaņā ar kuru atbildētājs apņēmās iesaistīt prasītāju aktīvajā nodarbinātības pasākumā „Pasākums noteiktām personu grupām" uz 24 mēnešiem ģeodēzijas inženiera amatā.

No lietas materiāliem redzams, ka 2008.gada 27.novembrī, pamatojoties uz starp Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālo filiāli un atbildētāju noslēgto iepriekš norādīto līgumu, starp prasītāju un atbildētāju noslēgts Darba līgums (l.l.8-10), saskaņā ar kuru prasītājs pieņemts darbā uz noteiktajiem 24 mēnešiem jeb 2 gadiem, tas ir, līdz 2010.gada 26.novembrim.

Kā redzams no prasības pieteikuma un tā papildinājumiem, prasītājs norāda, ka darba devējs, un proti, atbildētājs ir izbeidzis darba tiesiskās attiecības ar prasītāju ar 2009.gada 1.septembri, tomēr, lai gan atbildētājs Valsts ieņēmumu dienestam sniedzis ziņas par to, ka darba tiesiskās attiecības ir izbeigtas ar 2009.gada 1.septembri, prasītājs rīkojumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu nav saņēmis, kā arī pats nekad nav uzteicis darba tiesiskās attiecības. Ņemot vērā minēto, prasītājs uzskata, ka darba tiesiskās attiecības netika izbeigtas ar 2009.gada 1.septembri, un darba devēja uzteikums ir atzīstams par spēkā neesošu.

Saskaņā ar Darba likuma 98.panta ceturto daļu, ja darbinieks uzskata, ka darba līguma uzteikums atbilstoši šā panta pirmajai daļai nav tiesiski pamatots, viņam ir tiesības celt prasību tiesā par šāda uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu. Šajā gadījumā attiecīgi piemērojami 122. un 123.panta noteikumi.

Saskaņā ar Darba likuma 122.pantu darbinieks var celt tiesā prasību par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu viena mēneša laikā no uzteikuma saņemšanas dienas. Citos gadījumos, kad pārkāptas darbinieka tiesības turpināt darba tiesiskās attiecības, viņš var celt tiesā prasību par atjaunošanu darbā viena mēneša laikā no atlaišanas dienas. Savukārt saskaņā ar Darba likuma 123.pantu, ja darbinieks attaisnojošu iemeslu dēļ nokavējis šā likuma 122.pantā noteikto prasības termiņu, tiesa var atjaunot šo termiņu, pamatojoties uz darbinieka pieteikumu.
Pieteikumā par nokavētā prasības termiņa atjaunošanu norādāmi iemesli, kas bijuši pamatā prasības termiņa nokavējumam, un pieteikumam pievienojami attiecīgie pierādījumi. Vienlaikus ar šā pieteikuma iesniegšanu darbiniekam ir pienākums celt tiesā arī šā likuma 122.pantā noteikto prasību. Pieteikums par nokavētā prasības termiņa atjaunošanu iesniedzams ne vēlāk kā divu nedēļu laikā no dienas, kad zudis prasības termiņa nokavējuma pamats. Šādu pieteikumu nevar iesniegt, ja no nokavētā prasības termiņa beigām pagājis vairāk nekā viens gads.

Civillietu tiesu kolēģija konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka prasības iesniegšanas termiņš uzteikuma atzīšanai par spēkā neesošu ir ticis nokavēts.

Civillietu tiesu kolēģija norāda, ka nokavētais prasības termiņš ir prekluzīvs (materiāltiesisks) termiņš, un proti, tas ir subjektīvo tiesību izbeidzošs termiņš, kas aprobežo attiecīgās tiesības pastāvēšanu laikā. Prekluzīvam termiņam pakļautā tiesība jau no tās izcelšanās brīža rodas tikai uz zināmu, aprobežotu laiku, tāpēc gadījumā, ja šāda termiņa tecējuma laikā minētā tiesība netiek atbilstošā veidā izlietota, tā pati par sevi izbeidzas ar prekluzīvā termiņa notecējumu. Prekluzīvie termiņi ir jānošķir no noilguma, un pretēji noilgumam, prekluzīvs termiņš nepieļauj tā pārtraukšanu vai apturēšanu, jo šajā gadījumā izšķirošais ir iepriekš zināma, noteikta laika notecējums un attiecīgās tiesības neizlietošana šajā laikā, kā rezultātā iestājas minētās tiesības zudums.

Kā redzams no prasības pieteikuma un apelācijas sūdzības, prasītājs norāda, ka termiņu nokavējis tā iemesla dēļ, ka ilgstoši slimojis un nav zinājis par darba devēja uzteikumu. Lietas materiāliem pievienotas Darbnespējas lapu kopijas (l.l.32-38).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, piemērojot tiesību normas, tiesai ir pienākums ņemt vērā judikatūru. Par judikatūru, kas ņemama vērā piemērojot tiesību normas, ir atzīstams augstāko tiesu nolēmumu kopums, kas ir pieejams sabiedrībai un kas satur abstraktas juridiskas atziņas.

Konkrētajā gadījumā tiesa ņem vērā Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 11.aprīļa lēmumu lietā Nr.SKA-475/2011, kurā Augstākās tiesas Senāts paudis nostāju, ka pie apstākļiem, kad nokavējuma iemesli pilnībā var būt zināmi tikai pašam nokavējušajam procesa dalībniekam, viņa pienākums, iesniedzot lūgumu par termiņa atjaunošanu, ir norādīt uz termiņa nokavējuma iemesliem. Savukārt tiesas uzdevums, izskatot lūgumu par termiņa atjaunošanu, ir izvērtēt, vai procesa dalībnieka norādītie termiņa nokavējuma iemelsi ir neatkarīgi no viņa gribas un rīcības, respektīvi, attaisnojoši.

Tāpat Augstākās tiesas Senāts minētajā lēmumā paudis nostāju, ka personas smaga slimība, ja persona pati nav spējīga izpildīt procesuālo darbību likumā noteiktā termiņā un nevar arī savas slimības dēļ pilnvarot kādu citu personu to izdarīt, ir atzīstama par objektīvu iemeslu termiņa nokavējumam. Piemēram, attaisnojošs iemesls procesuālā termiņa nokavējumam ir personas atrašanās stacionārā ārstniecības iestādē.

Kā redzams no prasības pieteikuma, prasītājs norāda, ka saslimis 2009.gada 22.oktobrī. No lietas materiālos esošajām darbnespējas lapu kopijām (l.l.32-38) izriet, ka prasītājam darbnespēja periodiski turpinājusies līdz 2010.gada 21.oktobrim.

Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka ierobežota darba un rīcības spēju pastāvēšana slimības dēļ nav pietiekošs apstāklis, lai atzītu, ka tas ir bijis par šķērsli procesuālo darbību izpildei. Lai atzītu iepriekš minēto iemeslu par attaisnojošu, tiesai ir jākonstatē un fiziskai personai jāpierāda, ka slimība ir tik nopietna, ka persona tik tiešām nav spējīga veikt darbības savu interešu realizēšanai.

Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka lietā nav iegūti tādi pierādījumi, kas apliecinātu prasītāja slimības smaguma pakāpi vai pierādījumi, ka prasītājs slimības dēļ nav varējis izpildīt procesuālo darbību likumā noteiktajā termiņā.

Civillietu tiesu kolēģija ņem vērā apstākli, ka no lietas materiāliem ir redzams, ka prasītājs savā slimības laikā Nodarbinātības

valsts aģentūras Rīgas reģiona filiālei rakstījis iesniegumus, uz kuriem aģentūras sniegtās atbildes atrodas lietas materiālos (l.l.21-23; 27-28; 31), kas, Civillietu tiesu kolēģijas ieskatā, norāda uz to, ka prasītāja slimība neliedza viņam veikt pasākumus, kas saistīti ar rakstveida dokumentu sagatavošanu.

Tādējādi Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasītājs nav pierādījis, ka prasības iesniegšanas termiņu ir nokavējis objektīvu un attaisnojošu iemeslu dēļ, un ka pats ar savu rīcību nav varējis nokavējumu novērst, līdz ar to nepastāv pamats arī nokavēta termiņa atjaunošanai.

Ņemot vērā, ka Darba likuma 122.pantā noteiktā viena mēneša termiņa nokavējums prasības celšana ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai, tiesai nav pamata vērtēt darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamatojumu un tā atbilstību faktiskajiem apstākļiem, tāpēc prasība daļā par uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu ir noraidāma.

Kā redzams no prasības pieteikuma un tā papildinājumiem, prasītājs lūdz atzīt, ka darba tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju turpinās no 2009.gada 1.septembra līdz 2010.gada 26.novembrim, kā arī uzlikt par pienākumu atbildētājam apmaksāt 2009.gada 22.oktobrī izsniegto darba nespējas lapu A Ls 97,14 apmērā. Prasītājs norāda, ka prasītājs rīkojumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu nav saņēmis, kā arī pats nekad nav uzteicis darba tiesiskās attiecības, līdz ar to prasītājs uzskata, ka darba tiesiskās attiecības netika izbeigtas ar 2009.gada 1.septembri, un tās trupinās līdz 2010.gada 26.novembrim. Tāpat norāda, ka no 2009.gada 22.oktobra prasītājam tika izsniegta darba nespējas lapa A, par kuru darba devējs tika informēts, tomēr līdz pat prasības celšanas brīdim tā nav tikusi apmaksāta.

No lietas materiālos esošajām Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņām izriet, ka prasītājam darba tiesiskās attiecības ar atbildētāju turpinājušās līdz 2009.gada 1.septembrim, kad darba ņēmējs uzteicis darbu. Kā redzams no lietas materiālos esošā Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālās filiāles 2010.gada 25.februāra paziņojuma Nr.35.1-5.3/87 (l.l.53), Nodarbinātības valsts aģentūra paziņojusi prasītājam, ka 2009.gada 27.oktobra līgums Nr.34/08, kas bija noslēgts starp Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālo filiāli un atbildētāju, ticis vienpusēji lauzts ar 2010.gada 19.februāri, tādējādi pārtraucot arī prasītāja dalību pasākumā „Pasākums noteiktām personu grupām".

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 92.panta pirmo daļu pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem. Savukārt atbilstoši Civilprocesa likuma 104.pantam pušu un trešo personu paskaidrojumi, kuri ietver ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi tiesas sēdē pārbaudīti un novērtēti pierādījumi.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka lietas materiālos neatrodas pierādījumi tam, ka darba tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju būtu turpinājušās arī pēc 2009.gada 1.septembra, jo prasītāja norādītie apstākļi, ka nav saņēmis darba algu un nevar atrast darba devēju, vērtējami kā tādi, kas netieši norāda, ka prasītājs pēc 2009.gada 1.septembra nav strādājis SIA „Latvijas zemes resursi", un lietā nav iegūti pierādījumi, kuri norādītu uz nodarbinātības attiecībām pēc 2009.gada 1.septembra. Līdz ar to arī nav pamats apmierināt prasību daļā par darba tiesisko attiecību konstatēšanu un darba nespējas lapas apmaksu, jo, kā lietā iepriekš konstatēts, darba nespēja prasītājam sākās no 2009.gada 22.oktobra, kas ir jau pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanas.

Kā redzams no lietas materiāliem, prasītājs norāda, ka atbildētājs kā darba devējs laika posmā no 2008.gada 27.novembra līdz 2010.gada 26.novembrim veicis tikai daļēju darba algas izmaksu prasītājam, kā arī nav izmaksājis prasītājam atvaļinājuma kompensāciju par diviem gadiem Ls 684,00 apmērā.

Saskaņā ar Darba likuma 59.pantu darba samaksa ir darbiniekam regulāri izmaksājamā atlīdzība par darbu, kura ietver darba algu un normatīvajos aktos, darba koplīgumā vai darba līgumā noteiktās piemaksas, kā arī prēmijas un jebkuru cita veida atlīdzību saistībā ar darbu.

No lietas materiālos esošā 2008.gada 27.novembra darba līguma, kas noslēgts starp prasītāju un atbildētāju redzams, ka tajā puses vienojušās par darba samaksu Ls 400,00 apmērā līguma parakstīšanas brīdī, bet sākot ar 2009.gada 1.janvāri – Ls 450,00 apmērā.

Kā redzams no lietas materiāliem, prasītāja pārstāve tiesas sēdē iesniedza aprēķinu, no kura redzams, ka kopējais pilnīgi neizmaksātās darba algas apmērs ir Ls 1985,27 apmērā, un proti, neizmaksātās darba algas starpība par 2008.gada novembri ir Ls 30,71; par 2008.gada decembri Ls 291,75; par 2009.gada janvāri Ls 284,64; par 2009.gada februāri Ls 185,20; par 2009.gada martu Ls 38,53; par 2009.gada jūliju Ls 180,16; par 2009.gada septembri Ls 340,16; par 2009.gada 10.-21.oktobri Ls 231,90; par 2010.gada 21.-31.oktobri Ls 108,29, bet par 2010.gada 1.-26.novembri Ls 293,93. Atbildētājs prasītāja sastādīto neizmaksātās darba algas aprēķinu atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai nav apstrīdējis un nav cēlis iebildumus pret to.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst par pamatotu prasītāja prasījumu par neizmaksātās darba algas piedziņu, tomēr, tā kā Civillietu tiesu kolēģija atzinusi, ka lietā nav pierādījumu par to, ka darba tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju turpinājušās arī pēc 2009.gada 1.septembra, no atbildētāja par labu prasītājam piedzenama pilnīgi neizmaksātā darba alga par laika posmu no 2008.gada 27.novembra līdz 2009.gada septembrim Ls 1010,99 apmērā, nevis par laika posmu līdz 2010.gada 26.novembrim, kā to lūdzis prasītājs.

Atbilstoši Darba likuma 150.panta trešajai daļai un 149.panta piektajai daļai Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka ja darbiniekam izbeidzot darba tiesiskās attiecības, izveidojies apmaksātā atvaļinājuma uzkrājums, tas jākompensē naudā.

Saskaņā ar Darba likuma 149.panta pirmo daļu, ikvienam darbiniekam ir tiesības uz ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu. Šāds atvaļinājums nedrīkst būt īsāks par četrām kalendāra nedēļām, neskaitot svētku dienas. Darba likuma 73.pants nosaka, ka darba devējam ir pienākums izmaksāt darbiniekam vidējo izpeļņu par laiku, kad darbinieks atrodas ikgadējā apmaksātā atvaļinājumā vai papildatvaļinājumā.

Saskaņā ar Darba likuma 75.panta piekto daļu dienas vidējo izpeļņu aprēķina, pēdējo sešu mēnešu darba samaksas kopsummu

dalot ar šajā periodā nostrādāto dienu skaitu. Savukārt atbilstoši Darba likuma 75.panta devītajai daļai par ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma laiku izmaksājamās samaksas summu aprēķina, dienas vidējo izpeļņu reizinot ar darba dienu skaitu atvaļinājuma laikā.

Kā redzams no lietas materiāliem, prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja neizmaksāto atvaļinājuma kompensāciju par diviem gadiem Ls 684,00 apmērā. Arī šo prasītāja prasījumu Civillietu tiesu kolēģija atzīst par pamatotu, tomēr ņem vērā prasītāja nostrādāto laika posmu no 2008.gada 27.novembra līdz 2009.gada 1.septembrim, nevis par darba līgumā paredzētajiem 24 mēnešiem jeb diviem gadiem.

Tādējādi Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājam piedzenama neizmaksātā atvaļinājuma kompensācija Ls 328,54 apmērā, kas aprēķināta sekojoši: darba dienu skaits aprēķināts par 2008.gada novembri - 0,17 dienas un par pilniem 9 mēnešiem no 2008.gada decembra līdz 2009.gada augustam ieskaitot – 1,67 dienas reizinot ar deviņiem mēnešiem, kas kopā sastāda 15,21 darba dienas (1,67 X 9 + 0,17). Savukārt dienas vidējā izpeļņa aprēķināta pēdējo 6 mēnešu darba samaksas kopsummu dalot ar nostrādāto dienu skaitu (Ls 450 X 6 = 2700 / 125 darba dienām = Ls 21,60). Tādējādi aprēķinātā atvaļinājuma kompensācija ir – Ls 21,60 X 15,21 darba dienas = Ls 328,54.

Šādos apstākļos Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa visus lietas apstākļus, kā arī pierādījumus lietā nav pareizi novērtējusi, līdz ar to nepamatoti taisījusi spriedumu lietā par prasības noraidīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 1.punktu prasītājs šajā lietā ir atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījumu daļai.

Tādējādi no atbildētāja valsts ienākumos piedzenama valsts nodeva Ls 316,98 (valsts nodeva proporcionāli prasības apmierinātajai daļai par prasības pieteikuma iesniegšanu un tādā pašā apmērā arī par apelācijas sūdzības iesniegšanu) apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 15,26 apmērā.

Civilprocesa likuma 195.pants nosaka, ka taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus, minot arī to apmēru. Minētā tiesību norma ir imperatīva tiesai izspriežot strīdu, un tās piemērošana nav tiešā veidā atkarīga no prasītāja prasījumiem. Tādējādi Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu prasītājam nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos 6% procentus gadā no piespriestās nenomaksātās naudas summas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, 43.panta pirmās daļas 1.punktu, 193., 194., 195., 204.[1], 426., 430., 432.pantu, 433.panta pirmo daļu un 434.pantu, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda:

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no SIA „Latvijas/pers. C/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, neizmaksāto darba algu par laika posmu no 2008.gada 27.novembra līdz 2009.gada septembrim Ls 1010,99 (viens tūkstotis desmit lati un deviņdesmit deviņi santīmi) apmērā.

Piedzīt no SIA „Latvijas/pers. C/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu Ls 328,54 (trīs simti divdesmit astoņi lati un piecdesmit četri santīmi) apmērā, ieturot no piespriestās summas likumā paredzētos nodokļus.

Noteikt tiesības /pers. B/, personas kods /personas kods/, saņemt 6% (sešus) procentus gadā no piespriestās nenomaksātās naudas summas par laiku līdz sprieduma izpildei.

Prasību daļā par uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, darba tiesisko attiecību konstatēšanu un darba nespējas lapas apmaksu noraidīt.

Piedzīt no SIA „Latvijas/pers. C/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, valsts ienākumos valsts nodevu Ls 316,98 (trīs simti sešpadsmit lati un deviņdesmit astoņi santīmi) apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 15,26 (piecpadsmit lati un divdesmit seši santīmi), kopā piedzenot Ls 332,24 (trīs simti trīsdesmit divi lati un divdesmit četri santīmi).

Noteikt SIA „Latvijas/pers. C/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pēc valsts ienākumos piedzenamo ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksas samaksu apliecinošais dokuments jāiesniedz

Rīgas apgabaltiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2013.gada 14.oktobrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis U.Danga

Tiesneši Ž.Žimante

M.Bebriša